

SODOBNE DRUŽBE
(25. maj 2007)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate C**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. Vaše **odgovore na izpitna vprašanja vpišite** na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, **tako da pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravilen odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesl niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Pojem *noblesse oblige* označuje
  - A) moralno dolžnost bogatih in uspešnih, da poskrbijo za blaginjo deprivilegiranih v svoji državi ali skupnosti*
  - B) dejstvo, da se današnje kozmopolitske elite ne identificirajo z nacionalno državo in so vse manj pripravljene prispevati za blaginjo državljanov
  - C) dejstvo, da osebe, ki so hitro obogatele, pogosto nerazsodno ravnajo s pridobljenim bogastvom
  - D) dejstvo, da je eden od predpogojev države blaginje progresivna obdavčitev državljanov
2. Transnacionalizem je močno povezan z
  - A) identifikacijsko asimilacijo
  - B) multiplimi identitetami*
  - C) s krepitvijo moči nacionalnih držav
  - D) ksenofobijo
3. Za simbolni začetek moderne dobe bi lahko šteli
  - A) Kolumbovo odkritje Amerike leta 1492*
  - B) konec druge svetovne vojne
  - C) začetek prve svetovne vojne (1914)
  - D) ustanovitev prvih univerz v 11. in 12. stoletju
4. Merkantilizem je (bila)
  - A) oznaka za mednarodni finančni sistem, ki je bil vzpostavljen z bretonwoodskim sporazumom
  - B) ekonomska politika, ki državi pripisuje pomembno vlogo pri gospodarskih investicijah in ustvarjanju delovnih mest
  - C) ekonomska doktrina, po kateri so državne zaloge zlata in srebra znak njene gospodarske moči*
  - D) gospodarska ideologija, na kateri je temeljilo vodenje gospodarstva v nekdanjih socialističnih družbah
5. Kdo od naštetih sociologov je prehod od tradicionalnih k modernim družbam označil kot prehod od družb, v katerih prevladujejo Gemeinschaft značilnosti, k družbam z Gesellschaft značilnostmi?
  - A) K. Marx
  - B) A. Giddens
  - C) U. Beck
  - D) G. Tönnies*
  - E) E. Durkheim
6. Za »post-turiste« naj bi bilo značilno, da
  - A) se praviloma ponovno vračajo v kraje, kjer so se kot turisti dobro počutili
  - B) zavračajo množični turizem in se podajajo le v turistično neznane kraje
  - C) imajo refleksiven in s tem tudi ironičen odnos do svojih turističnih izkušenj*
  - D) se zavedajo, da je turizem le prikrita oblika neokolonializma
7. Nekateri sociologi menijo, da je sodobni turizem mogoče analizirati s pomočjo Durkheimovega razlikovanja med
  - A) družbami mehanske in organske solidarnosti
  - B) modernimi in postmodernimi družbami
  - C) svetim in posvetnim*
  - D) družbeno integracijo in normativnim nadzorom
  - E) profanim in post-profanim
8. Eden od neposrednih razlogov za zaostrovanje kontrole nad mednarodnimi migracijami je bila uvedba potnih listov. Ti so se po celem svetu uveljavili
  - A) na začetku devetnajstega stoletja
  - B) po letu 1989, tj. po propadu socialističnih režimov
  - C) na začetku dvajsetega stoletja*
  - D) v devetnajstem stoletju v Aziji, v Evropi pa v dvajsetem stoletju

9. Angleški izraz *denizens* označuje

- A) pripadnike najnižjih slojev v kolonialnih mestih
- B) zaposlene v neformalnem gospodarskem sektorju
- C) Špance v španskih kolonijah v Latinski Ameriki
- D) Portugalce v španskih kolonijah v Latinski Ameriki
- E) visokokvalificirane mednarodne migrante*

10. V središču maltuzijanstva je teza, da je

- A) posledice nizke rasti ali celo upada prebivalstva v ekonomsko visoko razvitih državah mogoče obvladati le s pritokom imigrantov
- B) gospodarska blaginja »najboljša kontracepcija«
- C) najpomembnejši svetovni problem neskladje med številom prebivalstva in razpoložljivimi življenjskimi dobrinami*
- D) demografske probleme mogoče rešiti predvsem s seznanjanjem ljudi v ekonomsko manj razvitih držav o prednostih uporabe kontracepcijskih sredstev

11. M. Weber je konfucianizem štel med religije,

- A) ki lahko v ustrezni kombinaciji s protestantizmom spodbudijo kapitalistične gospodarske spremembe
- B) za katere je bolj verjetno, da bodo zavirale kot pospeševale nastanek kapitalističnega duha*
- C) ki lahko zaradi visokega vrednotenja znanja in discipline pomembno prispevajo k porajanju kapitalističnega gospodarstva
- D) ki - za razliko od religij kot je islam - nimajo nobenega, niti pozitivnega niti negativnega, vpliva na gospodarske spremembe

12. Katerega od virov gospodarske rasti v glavnem niso imeli na voljo Japonska in azijski tigri?

- A) poceni delovna sila
- B) tuje investicije
- C) obilni naravni viri*
- D) spodbudne notranjepolitične razmere

13. Pri hitrem ekonomskem vzponu in povezovanju vzhodnoazijskih držav je igrala pomembno vlogo

- A) ameriška diaspora
- B) britanska diaspora
- C) japonska diaspora
- D) kitajska diaspora*
- E) judovska diaspora

14. Pojem zelena revolucija (Green Revolution) označuje

- A) upore kmečkega proletariata v Latinski Ameriki
- B) uvajanje visoko rodovitnih sort v sodobno poljedelstvo*
- C) razdelitev veleposestniške zemlje med revne kmete v Latinski Ameriki in Aziji
- D) opuščanje monokulturnega poljedelstva v Latinski Ameriki

15. V teoriji nove mednarodne delitve dela (the new international division of labour), katere avtorji so Fröbel in sodelavci, ima pomembno mesto ideja, da

- A) bodo neenakosti med centrom in periferijo svetovnega sistema postopoma izginile
- B) se z ekonomsko globalizacijo povečuje moč nacionalnih držav, zmanjšuje pa moč transnacionalnih družb
- C) nova mednarodna delitev dela ustvarja »globalizacijske luzerje« tudi v gospodarsko razvitih družbah*
- D) je selitev kapitala v države svetovne periferije pomembno vplivala na izboljšanje življenjskega standarda tamkajšnjega prebivalstva

16. Ena od temeljnih idej Webrove razlage družbene slojevitosti je, da

- A) je poleg ekonomske vidikov družbene slojevitosti sicer treba upoštevati tudi socialne in politične vidike, vendar pa so ekonomski v vseh družbah najpomembnejši
- B) so v večini družb odločilnega pomena neenakosti v kulturnem kapitalu
- C) so razredi, ki temeljijo na ekonomski neenakosti, le epifenomen neenakosti v politični moči
- D) se ekonomske, socialne in politične neenakosti v mnogih družbah ne ujemajo*

17. Pojem rasizem označuje

- A) dejstvo, da imajo ljudje, ki pripadajo isti rasi, pogosto podobne družbene značilnosti
- B) dejstvo, da se z biološko evolucijo tako biološke kot družbene razlike med rasami povečujejo
- C) odpor družbeno marginaliziranih ras proti družbeno dominantni razi oz. rasam
- D) diskriminacijo, ki temelji na vidnih (tj. fenotipskih) razlikah med ljudmi*

18. Organizacija, ki ima monopol nad legitimno uporabo nasilja na določenem ozemlju, je

- A) transnacionalna družba
- B) mednarodna nevladna organizacija
- C) nacionalna država*
- D) prostovoljna asociacija
- E) skupnost

19. Brettonwoodski sporazum, ki je pomembno prispeval k ekonomski globalizaciji, je bil sklenjen

- A) po koncu prve svetovne vojne
- B) med drugo svetovno vojno*
- C) po razpadu socialističnih režimov, tj. po letu 1989
- D) po kubanski krizi leta 1962
- E) po mehiški revoluciji

20. K organizacijam, ki so pozitivno vplivale na procese protoglobalizacije, bi lahko šteli

- A) transnacionalne družbe
- B) fevdalne države

- C) univerze*
- D) Svetovno banko in Mednarodni monetarni fond.